

СВІТОВЕ ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО В ТВОРЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ БАЛЕТМЕЙСТЕРІВ

Український танець займає значне місце серед культурних надбань нашого народу. Широка популярність українського танцю в нашій країні та за кордоном пояснюється невичерпним багатством тем і сюжетів. На території України народилося та творило багато видатних балетмейстерів, які зробили вагомий внесок не лише в українське хореографічне мистецтво, а й у світове. Вадим Писарєв, Серж Лифар, Павло Вірський – це ті люди, які все своє життя повністю присвятили мистецтву хореографії.

Гідний внесок у розбудову народного хореографічного мистецтва України зробив відомий український композитор і хореограф В. Верховинець, балетмейстер В. Авраменко, доктор мистецтвознавства А. Гуменюк.

Метою статті є обґрунтування та характеристика внеску провідних українських балетмейстерів у розвиток танцювального мистецтва.

Розквіт українського народного танцю безпосередньо пов'язаний із багатогранною творчою діяльністю видатного українського балетмейстера, організатора й керівника Державного заслуженого академічного ансамблю танцю України з 1955 по 1975 рр., народного артиста СРСР, лауреата Державної премії СРСР, лауреата Державної премії України імені Тараса Григоровича Шевченка Павла Павловича Вірського. Спадщина, яку залишив всесвітньо відомий балетмейстер, нагадує широкому загалу української громадськості про власну національну гідність, пробуджує державницькі прагнення. Адже свідомість нації формується на основі промовистих фактів вітчизняної історії, у тому числі й хореографічної.

Преса країни неодноразово писала про неперевершене мистецтво видатного українського балетмейстера П. Вірського і його неоціненний внесок у розвиток української народно-сценічної хореографії. Серед ґрунтовних праць слід відзначити книгу Г. Боримської «Самоцвіти українського танцю» [1, с. 42]. В ній постає особистість П. Вірського, як митця, що зробив певний внесок у популяризацію української культури не тільки на Батьківщині, а й далеко за її межами. Автор посібника «Гармонія танцю» А. Кривохижа, спираючись на творчість П. Вірського, акцентує увагу на тому, що «П. Вірський удосконалив театральні танці, утверджуючи жанровість та форму української народно-сценічної хореографії» [5, с. 11].

Заслуговує на увагу творчість Вадима Писарєва. Для мистецької молоді його ім'я сьогодні вже асоціюється з успішними творчими проектами: школою хореографічної майстерності, Всеукраїнським фестивалем дитячих балетних спектаклів «Гран-Па», міжнародним фестивалем «Зірки світового балету».

Вадим Писарєв присвятив все своє життя хореографії і дійсно його внесок у розвиток цього мистецтва просто неоціненний. Усього в

репертуарі Писарєва більше 50 балетних партій, па-де-де і хореографічних композицій. Він здобув славу не тільки на Україні, але і за кордоном. Вадим Писарєв був лауреатом та переможцем багатьох конкурсів, отримав звання «Людина Року – 96».

Говорячи про балетмейстерів українського походження, не можливо не згадати про Сержа Лифаря. Ім'я його, зірки першої величини у світовому балетному мистецтві, протягом десятиліть було повністю забуте і в Росії, і в Україні. Про цю людину надзвичайної долі не було видано на батьківщині жодної книги, а його власні, написані російською та французькою мовами, які широко видавались в різних країнах, знаходилися в так званих спецховищах.

За 30 років відданого служіння танцювальному мистецтві, Лифар створив понад 200 оригінальних балетів і хореографічних композицій, поєднавши в своїй багатогранній творчості мистецькі традиції України, Росії та Франції. Лифар був засновником Академії танцю при «Гранд Опера», ректором Інституту хореографії та Університету танцю Парижу, почесним президентом Всесвітньої Ради танцю ЮНЕСКО та головою її французького національного комітету. Жоден із видатних митців – французів не мав стільки урядових нагород, скільки українець Сергій Лифар, серед яких ордени Літератури і мистецтва, Командора, Велика золота медаль Парижа, і найпрестижніший «Орден Почесного легіону». Першим серед хореографів став дійсним членом французької Академії мистецтв.

Отже, в Україні народилося та творило багато видатних балетмейстерів. Кожен з них зробив вагомий внесок у розвиток українського хореографічного мистецтва. Вадим Писарєв, Серж Лифар, Павло Вірський – це ті люди, які все своє життя повністю присвятили мистецтву хореографії. Вони ті, про кого будуть говорити ще багато століть, не забуваючи про їх неоціненний вклад у світове хореографічне мистецтво. Це балетмейстери, які не тільки залишили по собі велику кількість різноманітних хореографічних постановок, а й виховали цілу плеяду виконавців – соратників і учнів-послідовників, для яких танець теж став справою життя.

Список використаних джерел

1. Боримська Г. Самоцвіти українського танцю / Боримська Г. – К.: Мистецтво, 1971. – 140 с.
2. Василенко К. Ю. Лексика українського народно-сценічного танцю / Василенко К. Ю. – [3-тє вид]. – К.: Мистецтво, 1996. – 496 с.
3. Верховинець В. Теорія українського народного танцю / Василь Верховинець. – К.: Мистецтво, 2008. – 150 с.
4. Гуменюк А. І. Українські народні танці / Гуменюк А. І. – К.: Наукова думка, 1969. – 418 с.

Кривохижа А. Гармонія танцю. Методичний посібник із викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» / Кривохижа А. – Кіровоград, 2003. – 72 с.